

Sygn. akt II Ca 361/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 12 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janusz Roszewski
Sędziowie:	SSO Barbara Mokras SSR del. Mariusz Drygas (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Jolanta Bąk

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa N. C.

przeciwko (...) S.A. w S. , (...) S.A. z siedzibą w W. , Towarzystwu (...) S.A. w W. , Towarzystwu (...) S.A. w W., (...) S.A. w G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 5 stycznia 2017r. sygn. akt I C 2338/13

I. zmienia zaskarżony wyrok całości w ten sposób, że nadaje mu następującą treść:

1. oddala powództwo,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w G. kwotę 2 417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S. kwotę 1 217 zł (tysiąc dwieście siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
4. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 617 zł (sześćset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
5. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 617 zł (sześćset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

6. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 617 zł (sześćset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

7. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 580,62 zł (pięćset osiemdziesiąt złotych 62/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w G. kwotę 2 820 zł (dwa tysiące osiemset dwadzieścia złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S. kwotę 1 170 zł (jeden tysiąc sto siedemdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 666 zł (sześćset sześćdziesiąt sześć złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

V. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 658 zł (sześćset pięćdziesiąt osiem złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

VI. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 527 zł (pięćset dwadzieścia siedem złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Barbara Mokras SSO Janusz Roszewski SSR del. Mariusz Drygas

Sygn. akt II Ca 361/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 października 2013r. powód N. C. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S. kwoty 20 400 zł wraz ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. Przedmiotowej kwoty powód dochodził jako odszkodowania na podstawie art. 435 § 1 k.c., w związku ze zniszczeniem mienia ruchomego w postaci 6 kart sterowników elektronicznych (...) i zasilacza wraz z kartą zabezpieczającą na skutek przepięcia w instalacji elektrycznej. W toku postępowania, Sąd I instancji na wniosek powoda wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanych (...) S.A. z siedzibą w W., Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W., Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W., (...) S.A. z siedzibą w G.,

Wyrokiem z dnia 5 stycznia 2017r. Sąd Rejonowy w Kaliszu:

I. zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w G. na rzecz powoda kwotę 20 400,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 grudnia 2012r. do dnia zapłaty,

II. zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S. na rzecz powoda kwotę 5 390,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2013r. do dnia zapłaty,

III. zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda kwotę 4 312,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2013r. do dnia zapłaty,

IV. zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda kwotę 4 158,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2013r. do dnia zapłaty,

V. zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda kwotę 1 540,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2013r. do dnia zapłaty,

VI. ustalił odpowiedzialność za zapłatę kwoty 20 400,00 zł z odsetkami przez pozwanego (...) S.A. z siedzibą w G. na zasadzie odpowiedzialności in solidum z pozostałymi pozwanymi w zakresie kwot wskazanych w punktach II, III, IV, V wyroku,

VII. oddalił powództwo w pozostałym zakresie w stosunku do pozwanych (...) S.A. z siedzibą w S., (...) S.A. z siedzibą w W., Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W., Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.,

VIII. zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w G. na rzecz powoda kwotę 4 454,00 zł tytułem kosztów procesu,

IX. koszty procesu pomiędzy powodem a (...) S.A. z siedzibą w S., (...) S.A. z siedzibą w W., Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą w W., Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą w W., (...) S.A. z siedzibą w G. stosunkowo rozdzielił i z tego tytułu zasądził na rzecz powoda od (...) S.A. z siedzibą w S. kwotę 1 169,17 zł, od (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 935,34 zł, od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 901,93 zł, Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 334,05 zł,

X. ustalił odpowiedzialność za zapłatę kwoty 4 454,00 zł przez pozwanego (...) S.A. z siedzibą w G. na zasadzie odpowiedzialności in solidum z pozostałymi pozwanymi w zakresie kwot wskazanych w punkcie IX wyroku,

XI. nakazał pobrać od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 580,62 zł tytułem kosztów sądowych,

XII. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu od pozwanych: (...) S.A. z siedzibą w S. kwotę 152,41 zł, (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 121,92 zł, Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 117,57 zł, Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 43,54 zł,

XIII. ustalił odpowiedzialność za zapłatę kwoty 580,62 zł przez pozwanego (...) S.A. z siedzibą w G. z pozostałymi pozwanymi na zasadzie odpowiedzialności in solidum w zakresie kwot wskazanych w punkcie XII wyroku.

Sąd I instancji ustalił, iż matka powoda M. C. zawarła w dniu (...) z (...) S.A. z siedzibą w G. umowę na dostawę energii elektrycznej do nieruchomości położonej w W. 104. Na podstawie umowy notarialnej z dnia 13 maja 2011r. powód nabył własność nieruchomości zabudowanej położonej w miejscowości W.. Na nieruchomości tej powód od 13 maja 2011r. prowadzi gospodarstwo rolne. Udój krów odbywał się metodą zmechanizowaną przy użyciu urządzeń elektrycznych dwa razy dziennie – rano i wieczorem. Instalacja została wykonana w 2002r. Nie miała ona zainstalowanych urządzeń ograniczających przepięcia. Zamontowanie urządzeń przepięciowych nie daje 100% zabezpieczenia przed uszkodzeniem urządzeń. W dniu 27 października 2012r. doszło do przerwy w dostawie energii elektrycznej. Wówczas występowały opady mokrego, ciężkiego śniegu. Nastąpiła awaria elektryczna systemu udojowego. Przyczyną awarii urządzeń sterujących procesem dojenia było wystąpienie przepięcia w sieci zasilającej. Powód zwrócił się do firmy serwisowej o usunięcie usterki. S. W. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą C. (...) wykonał ekspertyzę serwisową po na prawie awarii, w której wskazano, iż w dniu 27 października 2012r. stwierdzono uszkodzenie 6 kart sterowników elektronicznych (...) 12 i zasilacza wraz z listwą zabezpieczającą, które zostały tego samego dnia wymienione. Naprawa wyniosła kwotę 20 400 zł netto.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Rejonowy stwierdził, iż zaszła odpowiedzialność (...) S.A. z siedzibą w G. na podstawie art. 435 § 1 k.c. Szkada nie wystąpiła bowiem w wyniku siły wyższej, albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. W niniejszej sprawie nie ma zastosowania Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. W związku z tym należało założyć, iż instalacja posiadała wymagane zabezpieczenia na datę jej powstania, a nie późniejszych wymogów w związku ze zmianą przepisów, które nie dotyczyły starych instalacji. Później powód nie dokonywał w niej zmian, a dostawca nie wymagał zamontowania dodatkowych urządzeń. W odniesieniu do wysokości szkody, ustalono je w oparciu o dane wskazane przez serwis dokonujący naprawy, które zdaniem biegłego nie były wygórowane. Jako podstawę odpowiedzialności pozwanych ubezpieczycieli Sąd Rejonowy wskazał umowę koasekuracji, zgodnie z którą (...) S.A. z siedzibą w S. odpowiada w 35%, (...) S.A. z siedzibą w W. w 28%, Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. w 27%, Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. w 10%.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli wszyscy pozwani.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w G. zaskarżył wyrok w całości, domagając się jego zmiany poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm

przepisanych za obydwie instancje. Apelujący zarzucił niezgodność ustaleń Sądu z zebrany materiał dowodowy poprzez nieuzasadnione przyjęcie, iż szkoda nie wystąpiła z wyłącznej winy poszkodowanego w sytuacji, gdy z opinii biegłego sądowego jednoznacznie wynika, że powód nie miał zainstalowanych zabezpieczeń chroniących przed przepięciami w instalacji elektrycznej.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w S. zaskarżył wyrok w części, to jest co do punktu II, VI, IX, X, XII, XII wnosząc o zmianę wyroku w zakresie punktu II poprzez oddalenie powództwa oraz w punktach IX, X, XII, XIII poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art. 217 § 1, 2 i 3 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 227 k.p.c. poprzez dopuszczenie tylko dowodów z dokumentów i wydanie na ich podstawie orzeczenia przy pominięciu dowodu z opinii biegłego z dziedziny budowy maszyn i urządzeń rolniczych na okoliczność ustalenia wysokości szkody,

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, przekroczenie granic swobody osądu sędziowskiego, wyprowadzenie logicznie błędnych wniosków z ustalonych przez siebie okoliczności poprzez:

- ustalenie wysokości szkody na podstawie przedłożonych przez powoda dowodów prywatnych zakwestionowanych przez pozwanego,

- danie wiary stwierdzeniu biegłego Z. Z., że koszty naprawy instalacji nie były wygórowane, gdy tymczasem biegły stwierdził, iż nie posiada w tym zakresie fachowej wiedzy,

- nieprawidłowe ustalenie, że w dacie powstania instalacja elektryczna posiadała wymagane zabezpieczenia,

- nieprawidłowe ustalenie, że powód nie miał obowiązku wyposażenia instalacji w ochronę przed przepięciami,

3. art. 100 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie pozwanego kosztami procesu stosownie do jego udziału wynikającego z umowy o koasekuracji

4. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedokonanie prawidłowego uzasadnienia wyroku i nieuzasadnienie pominięcia wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości szkody,

5. art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że powód udowodnił roszczenie co do zasady i wysokości;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. § 180 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie poprzez jego niezastosowanie i nieprawidłowe przyjęcie, że instalacja elektryczna nie musiała posiadać ochrony przeciwprzepięciowej, gdy tymczasem rozporządzenie to obowiązujące w dacie wykonania instalacji wprowadza wymóg ochrony przed przepięciami łączeniowymi i atmosferycznymi,

2. art. 805 k.c. oraz art. 65 k.c. w związku z § 10 pkt 1 ppkt 3 Ogólnych Warunków Umów (...) S.A. z dnia 14 listopada 2007r. poprzez pominięcie, że na mocy umowy o dostawę energii elektrycznej powód zobowiązany był do utrzymania należącej od niego sieci lub wewnętrznej instalacji zasilającej i odbiorczej w należytym stanie technicznym, zgodnie z obowiązującymi przepisami,

3. art. 435 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwani na zasadzie odpowiedzialności in solidum ponoszą odpowiedzialność za szkodę powstałą w majątku powoda, podczas gdy instalacja powoda nie została wyposażona w ochronę przeciwprzebieciową, a zdaniem biegłego Z. Z., urządzenia przeciwprzebieciowe mogłyby zapobiec awarii.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. zaskarżył wyrok w części, to jest co do punktu III, VI, IX, X, XII, XII wnosząc o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie w tym zakresie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, iż w dacie wykonania instalacji, posiadała ona wymagane zabezpieczenia, a powód w nie miał obowiązku wyposażenia tej instalacji w zabezpieczenia przed przebieciami,

2. art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i ustalenie wysokości szkody na podstawie prywatnych dokumentów przedłożonych przez powoda, przy kwestionowaniu wysokości szkody przez pozwanego;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 435 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwani na zasadzie odpowiedzialności in solidum ponoszą odpowiedzialność za szkodę powstałą w majątku powoda, podczas gdy instalacja powoda nie została wyposażona w ochronę przeciwprzebieciową, a zdaniem biegłego Z. Z., urządzenia przeciwprzebieciowe mogłyby zapobiec awarii

2. § 180 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że powód nie miał obowiązku posiadać ochrony przeciwprzebieciowej ze względu na datę wykonania instalacji elektrycznej.

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. zaskarżył wyrok w części, to jest co do punktu IV, VI, IX, X, XII, XII wnosząc o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie w tym zakresie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych za obie instancje oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Skarżący zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art. 233 § 1 k.p.c. polegającego na dowolnej, naruszającej zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego ocenie materiału dowodowego poprzez:

- uznanie, że instalacja elektryczna powoda została wykonana w 2002r., mimo że data wykonania instalacji nie została wykazana, a powód nie przedstawił jakichkolwiek jej projektów oraz dokumentów potwierdzających swoje twierdzenia w przedmiotowym zakresie,

- uznanie, że instalacja posiadała odpowiednie zabezpieczenia na datę jej powstania, mimo że z opinii biegłego wynika, że instalacja nie miała zainstalowanych urządzeń ograniczających przebiecia,

2. art. 230 k.p.c. poprzez uznanie za przyznaną okoliczności, że instalacja była wykonana w 2002r., kiedy pozwani zaprzeczali temu twierdzeniu,

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. § 180 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że powód nie miał obowiązku stosować ochrony przeciwprzebieciowej ze względu na datę wykonania instalacji elektrycznej.

2. art. 435 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że pozwani na tej podstawie ponoszą odpowiedzialność odszkodowawczą, mimo braku przesłanek faktycznych i prawnych do jej przyjęcia.

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. zaskarżył wyrok w części, to jest co do punktu V, oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, stosownie do zakresu zaskarżenia, wnosząc o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie w tym zakresie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych za obie instancje. Skarżący zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dowolne przyjęcie, że instalacja elektryczna zasilająca system udojowy posiadała wymagane zabezpieczenia w dacie jej powstania,

2. art. 245 k.p.c. w związku z art. 253 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że prywatna ekspertyza serwisu może stanowić dowód na okoliczność wysokości poniesionej szkody,

3. art. 278 k.p.c. poprzez samodzielne rozstrzygnięcie przez Sąd zagadnienia wymagającego wiadomości specjalnych, to jest ustalenia wysokości ekonomicznie uzasadnionych kosztów naprawy 6 kart sterowników elektronicznych (...) oraz zasilacza wraz z listwą zabezpieczającą, co w konsekwencji doprowadziło do zasądzenia sumy odszkodowania przekraczającej wysokość celowych i ekonomicznie uzasadnionych kosztów naprawy,

4. art. 217 § 3 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w dziedzinie budowy maszyn i urządzeń rolniczych, mimo że wniosek ten miał na celu ustalenie istotnych okoliczności w sprawie, to jest wysokości szkody poniesionej przez powoda;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. § 180 ust. 2 w związku z § 183 pkt 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że instalacja elektryczna zasilająca system udojowy posiadała wymagane zabezpieczenia w dacie jej powstania.

2. art. 362 k.c. poprzez jego niezastosowanie i brak przyjęcia przyczynienia się powoda do zaistniałej szkody,

3. art. 361 § 1 k.c. w związku z art. 824¹ k.c. w związku z art. 6 k.c. w postaci zasądzenia świadczenia pieniężnego przekraczającego wysokość uzasadnionego odszkodowania i niepozostającego w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą.

W odpowiedzi na apelacje powód wniósł o ich oddalenie. Zdaniem powoda, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że instalacja elektryczna posiadała należyte zabezpieczenia antyprzebieciowe, przy uwzględnieniu istniejących w chwili montowania instalacji przepisów. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił także wysokość szkody, którą powód wykazał poprzez przedłożenie ekspertyzy. Pozwani nie wykazali, że koszty te są zawyżone.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wszystkie wniesione apelacje zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności rozważeniu podlegają zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego, gdyż dopiero brak uchybień w tym zakresie pozwala na ocenę prawidłowości zastosowania norm prawa materialnego.

W odniesieniu do zarzutu błędnego ustalenia, jakoby w dacie jej powstania instalacja elektryczna posiadała wymagane zabezpieczenia należy stwierdzić, iż w istocie jest to zarzut błędnego zastosowania prawa materialnego, polegającego na pominięciu normy prawnej, która winna stanowić podstawę rozstrzygnięcia. Apelujący nie wytykają bowiem Sądowi I instancji, by ten przyjął istnienie zabezpieczeń. Takie ustalenie nie zostało poczynione, przeciwnie, uzasadnienie zawiera stwierdzenie, że instalacja zasilająca system udojowy nie miała zainstalowanych urządzeń ograniczających przepięcia. Zarzut ten dotyczy więc kwestii bezprawności zaniechania wskutek naruszenia przepisów normujących wymagania przewidziane dla przedmiotowych instalacji i jako zarzut naruszenia prawa materialnego zostanie omówiony w dalszej kolejności.

Antycypując wywody o charakterze merytorycznym, należy uznać kolejny zarzut procesowy dotyczący ustalenia wysokości szkody na podstawie prywatnych dokumentów przedłożonych przez powoda jako bezprzedmiotowy w sytuacji braku usprawiedliwionej zasady roszczenia i oddalenia z tej przyczyny powództwa. Za taki również musi być uznany zarzut pominięcia wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości szkody. Niezasadny natomiast jest zarzut niewykazania daty wykonania instalacji. Sąd Rejonowy przeprowadził na tę okoliczność postępowanie dowodowe, wskazując w oparciu o jakie dowody poczynił ustalenia i dlatego uznał je za wiarygodne. Skuteczne podważenie dokonanych ustaleń wymaga wskazania konkretnych zasad lub przepisów, które naruszył Sąd przy ocenie dowodów, czego apelujący nie uczynili.

W konsekwencji Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy i jako prawidłowe przyjmuje je za własne.

Zasadne są natomiast zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego.

Przesłankę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiło uznanie, iż nie zaszła żadna z okoliczności egzoneracyjnych wymienionych w art. 435 § 1 k.c. Sąd ten ustalił bowiem datę wykonania instalacji elektrycznej na 2002r. i przyjmując dalej, że miało to miejsce przed wejściem w życie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 75, poz. 690) doszedł do wniosku o nieistnieniu obowiązku posiadania przez instalację ochrony przeciwprzepięciowej. W konsekwencji nie można zdaniem Sądu a quo uznawać, by szkoda wystąpiła wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą prowadzący przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności. Powyższe stanowisko jest błędne. Gdyby bowiem nawet potraktować instalację za wykonaną jeszcze w tej części 2002r., kiedy nie obowiązywało powołane rozporządzenie, czyli przed 16 grudnia (Sąd I instancji mylnie podaje za opinią biegłego dzień 12 października 2002r. jako datę wejścia rozporządzenia w życie), to i tak niczego to nie zmienia w kwestii obowiązku zabezpieczenia instalacji przed przepięciami. Jest tak dlatego, że wcześniej, a mianowicie od 1 kwietnia 1995r. materię powyższą regulowało rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 1995r. Nr 10, poz. 46), które wprowadzało wobec instalacji identyczne wymagania w zakresie ochrony przeciwprzepięciowej, jak czyniło to rozporządzenie z 2002r. W szczególności § 180 ust. 2 stanowił, że instalacja i urządzenia elektryczne powinny zapewniać bezpieczeństwo użytkowania, a przede wszystkim ochronę przed porażeniem prądem elektrycznym, przepięciami łączeniowymi i atmosferycznymi, powstaniem pożaru, wybuchem i innymi szkodami. Oprócz powyższego z dniem 29 kwietnia 1998r. został dodatkowo wprowadzony do § 183 punkt 8, zgodnie z którym w instalacjach elektrycznych należy stosować urządzenia ochrony przeciwprzepięciowej. Tej samej treści, ujęte nawet w tych samych jednostkach redakcyjnych unormowanie zawarte zostało w późniejszym rozporządzeniu z 2002r. Okoliczność zaś, iż biegły w swojej opinii przyjął brak obowiązku posiadania przez instalację wykonaną przed wejściem w życie rozporządzenia z 2002r. zabezpieczenia przeciwprzepięciowego jest pozbawiona znaczenia, gdyż kwestia stosowania przepisów powszechnie obowiązującego prawa nie wchodzi w zakres wiedzy specjalnej, lecz należy do prerogatyw sądu orzekającego.

W sytuacji zatem, gdy zgodnie z niekwestionowanymi ustaleniami Sądu Rejonowego do powstania szkody doszło wskutek przepięcia, ponadto instalacja nie była wyposażona w urządzenia ochrony przepięciowej, które uchroniłyby sterowniki oraz zasilacz przed uszkodzeniem, to uwzględniając obowiązujące w dacie wykonania instalacji przepisy nakładające wymóg istnienia takiej ochrony, spełniona została w ocenie Sądu Okręgowego przesłanka egzoneracyjna wyłączająca odpowiedzialność prowadzącego przedsiębiorstwo i w konsekwencji podmiotów świadczących na jego rzecz ochronę ubezpieczeniową. Należy mianowicie zasadnie przyjmować bezprawne zaniechanie osoby trzeciej, w tym przypadku poprzednika prawnego powoda, który nie wyposażył instalacji w wymagane prawem zabezpieczenia. Ten bezprawny stan utrzymywany był następnie przez powoda jako poszkodowanego. Nie budzi również wątpliwości wystąpienie szkody z wyłącznej winy tych osób, rozumianej jako wymóg wyłączności przyczyny wyrządzenia szkody w ujęciu teorii adekwatnego związku przyczynowego. W wypadku należytego zabezpieczenia instalacji urządzeniami przeciwprzepięciowymi nie doszłoby bowiem do powstania przedmiotowych uszkodzeń. Związek przyczynowy między ruchem przedsiębiorstwa i szkodą pozbawiony zostaje w tej sytuacji cech adekwatności, stanowiąc wyłącznie przyczynę w rozumieniu teorii równoważności przyczyn. Oczywiście, jak stwierdził biegły, pewności stuprocentowej co do zapobieżenia uszkodzeniom w przypadku zainstalowania urządzeń przeciwprzepięciowych nie ma, gdyż „są to tylko urządzenia”, jednakże z punktu widzenia adekwatnego związku przyczynowego istotne jest, że do zapobieżenia tym skutkom doszłoby w zwyczajnym biegu rzeczy, bez zaistnienia szczególnych okoliczności. Nie budzi wreszcie wątpliwości wina rozumiana jako brak po stronie poszkodowanego i jego poprzednika należytej staranności w zakresie zabezpieczenia mienia, służącego do prowadzenia działalności zarobkowej.

Przedstawione argumenty prowadzą do uznania powództwa za bezzasadne, skutkując jego oddaleniem.

Konsekwencją zmiany wyroku co do meritum jest zmiana rozstrzygnięcia o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego. Z uwagi na fakt, iż pozwani wygrali sprawę w całości, winni otrzymać zwrot całości poniesionych kosztów procesu stosownie do treści art. 98 § 1 k.p.c. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocników pozwanych ustalone przy zastosowaniu stawek określonych w § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 461 ze zm.), a także kwota po 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Podstawę rozstrzygnięcia o nieuiszczonych kosztach sądowych stanowił art. 113 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 623 ze zm.), stosując odpowiednio zasadę ich rozliczenia stosownie do wyników postępowania.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. należało orzec jak w punkcie I sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Apelacje pozwanych zostały uwzględnione w całości, zatem należy im się zwrot całości poniesionych kosztów, na które złożyły się opłaty od apelacji oraz wynagrodzenia pełnomocników, ustalone na podstawie § 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r. poz. 1804 ze zm.).

SSO Barbara Mokras SSO Janusz Roszewski SSR del. Mariusz Drygas